Intervention 2008, Volume 6, Number 2, Page 182- 184

Summaries in Sinhala

අනාගත සම්පතක්? ජම්මු සහ කාශ්මීර් වල අතීත සටන්කාමීන්

මෙම ලිපිය ජම්මු සහ කාශ්මීර් යන ඉන්දීය ප්‍රාන්තයන් වල සිටින අතීත සටන්කාමීන් පළිබඳ ගුණාත්මක අධ්‍යයනයක සමහර සොයාගැනීම් ඉදිරිපත් කරයි. අවි ගැටුම් වල නිරතව සිටි පුද්ලගයින් පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්චා තුළින ඔවුන්ගේ ජීවන අත්දැකීම් සහ අදහස් ලබා ගන්නා ලදී. පරිවර්තනාත්මක දත්ත විශ්ලේශණය තුළින් මතුවූ සුවිශේෂී තේමාවක් වූයේ කාලයත් සමඟම සහ ජීවන අත්දැකීම් තුළින් ක්‍රියාධරාත්මක අනන්‍යතාවයක් කරා ඇති ව තිබූ විකාශනය යි. මේ හෙයින්, සමාජ සංවර්ධනය සහ සාමය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලියේදී වටින් සම්පත් ලෙස සැලකිය හැකි පුද්ගලික ගුණාංගයන් සහ විශ්වාසයන් මොවුන් සතුව ඇති බව පෙන්නුම් කළේ ය.

මුඛ්‍ය වචනඃ අතීත සටන්කාමීන්, ශක්තීන්, අවධාරණයන්, ක්‍රියාදරභාවය, ජීවිත පරිත්‍යාගය

ළමා අවශ්‍යතාවයන් ද නැතහොත් ළමා අයිතිවාසිකම්ද? ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තිය මනෝසාමාජීය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ රාමුවක් ලෙස

අවිගැටුම් තත්වයන්, බලහත්කාරයෙන් සංක්‍රමණය කරවීම සහ ස්වභාවික ව්‍යාසන වැනි සංකීර්ණ හදිසි තත්වයන් ඇතිකරවන සිදුවීම් ළමි අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝණය කරවීමේ උග්‍ර අර්නම් ඇතිකරවිය හැක. මෙවැනි සංන්දීභයන් වල මනෝසාමාජීය මැදිහත්වීම් බොහෝ විට ක්‍රියාත්මක කරනුයේ 'අවශ්‍යතාවයන්' ගේ පදනමේ සිට වන නමුත් මෙම සංකල්පීය රාමුවට ළමා මානව අයිතිවාසිකම් එක් නොකර ගනි යි. මෙම ලිපිය ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තියේ සීචාරමය සහ නෛතික වගකීම පැහැදිලි කරන අතරම මානව අයිතිවාසිකම් පදනම්වන වැඩසටහන් වල ක්‍රියාවලිය සහ ඇගයීම් ගෙනහැර දක්ව යි. ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තියේ මූලික ප්‍රතිපත්තීන් පිලිබඳව දැනුවත්ව සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ඇගයීම් කරන්නේ නම් මනෝ සාමාජීය මැදිහත්වීම් ළමා අවශ්‍යතාවයන්ට සහ අයිතිවාසිකම් වලට වඩාත් හොඳින් මුහුණ දිය හැකි බව යෝජනා කරයි.

මුඛ්‍ය වචනඃ ළමා අයිතිවාසිකම්, ඇගයීම

රුවන්ඩාවේ බියුමා හි ප්‍රජා මූල සමාජචිකිත්සාව

වර්ශ 2005දී උතුරු රුවන්ඩාවේ ප්‍රජා මූල සමාජචිකිත්සා වැඩසටහනක් ආරම්භ කරන ලදී. මෙම ලිපිය සමාජචිකිත්සා පසුබිම පැහැදිලි කරන අතරම එහි මූලධර්මයන් සහ නෙදර්ලන්තයේ සරණාගතයන්ට මෙම චිකිත්සාව යොදාගත් අකාරයද පැහැදිලි කරයි. තවද ලිපිය මෙම ප්‍රවේශය යොදා ගැනීම පශ්චාත් යුධමය සහ රුවන්ඩා සංහාරමය තත්වයක් තුළින් සාධාරණීයකරණය කරයි.

මෙවැනි පසුබිමක් යටතේ ගොඩනැගුණු වැඩසටහන පිළිබඳව ඉන් පසුව අවධානය යොමුකරන කතෘ පහසුකම්සලස්සවන්නන් බඳවාගැනීමේ නිර්ණායකයන් දක්වමින් මෙම වැඩසටහනේ කාර්යමණ්ඩලය සහ පහසුකම් සලස්සවන්නන් තුළ තිබිය යුතු ගුණාංග යන්, පුහුණු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය, වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම, ප්‍රායෝගික නිදර්ශණ සහිතව ක්ෂේත්‍රය තුළ යොදාගත් සමාජචිකිත්සක ක්‍රමයන්, විවිධ ජාිශවීයකරුවන් එය බාරගත් ආකාරය සහ මෙම ක්‍රමය අනෙක් ප්‍රදේශයන්ට ව්‍යාප්ත වීම පිළිබඳව පියවරින් පියවර කරුණු දක්වයි. වැඩසටහන මුහුණදෙමින් පවතින විවිධ

අභියෝගයන් පිළිබඳව දක්වමින් මෙම ලිපිය අවසන් කර ඇත.

මුඛ්‍ය වචනඃ රුවන්ඩාව, සමාජචිකිත්සාව, පුහුණුව, සමාජ ප්‍රාග්ධනය

පිටරට වසන විශේෂඥයින් විසින් සංස්කෘතිකව සංවේදී අධීක්ෂණයඃ මූලික අංගයන්

බටහිර රටවල විශේෂඥයින් අඩු ආදායම් සහ හදිසි-තත්වයන් තුළ ක්‍රියාත්මක කරන මානසික සෞඛ්‍ය ව්‍යාපෘතීන් වල දේශීය කෘත්‍යමණ්ඩලයන්ට නිරතුරුව මඟ පෙන්වීම සාමාන්‍ය තත්වයකි. මෙම නිළධාරියාගේ කෘත්‍යයට වෙනස් සංස්කෘතික පසුබිම් වලින් පුද්ගලයන් සම්බන්ධ වන නිසාම එය සෑම විටම අන්තර් සංස්කෘතික වේ. මෙම අන්තර් සංස්කෘතික ක්‍රියාවලිය දියත් කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම උපදේශකයාගේ වගකීම වන්නේ ය. එපමණක් නොව උපදේශකයා තමන් උපදේශනය කරන කණ්ඩායම තුළ ඇති විවිධත්වයන් මෙන්ම උපදේශකයා සහ උපදේශණය ලබන්නා අතර ඇති විවිධත්වයන් හඳුනාගැනීමට හැකිවිය යුතු අතරම තමන්ගේද ඇතුළුව වෙනත් ඕනෑම සංස්කෘතියක අගයයන් ප්‍රශ්ණ කිරීමට හැකිවිය යුතු ය.

මුඛ්‍ය වචනඃ සායනික අධීක්ෂණය, සංස්කෘතික වෙනස්කම්, අන්තර්සංස්කෘතික, බහුසංස්කෘතික, පිටරටවාසී, සංස්කෘතික ශක්‍යතාවයන

මනෝසාමාජීය වැඩ සහ උපදේශනය පිළිබඳ අදාල දැනුම සහ ප්‍රායෝගික කුසලතාවයන් වර්ධනය කිරීම

බොහෝ අවිගැටුම් පවතින ප්‍රදේශයන් වල මානසික සෞඛ්‍ය සහ මනෝසාමාජීය මැදිහත්වීම් වලට අදාල දැනුම සහ ප්‍රායෝගික කුසලතාවයන් පිළිබඳ දැඩි අවශ්‍යතාවයක් මතුව පවතී. බටහිර විශ්වවිද්‍යාල වල හෝ බටහිර භාවිතාවන් තුළින් නිර්මාණය කරන ලද දැනුම බටහිර-නොවන සංදර්භයක් තුළ පහසුවෙන් යොදාගත නොහැක. මෙම ලිපිය තුළින් සංවර්ධනයවෙමින් පවතින රටවල් වල සංදර්භයන්ට යොදාගත හැකි දැණුම සහ ප්‍රායෝගික කුසලතාවයන් නිර්මාණය කර හැකි ප්‍රවේශයක් විස්තර කරයි. මෙම ප්‍රවේශය බටහිර සංදර්භයක් තුළ සංක්‍රමණිකයන් සහ සරණාගතයන් සමඟ කටයුතු කිරීමේදී ද ප්‍රයෝජනවත් වේ.

මුඛ්‍ය වචනඃ උපදේශනය, විශේෂඥතාවය, සංක්‍රමණිකයන්, දැනුම, කුසලතාවයන්, මානසික සෞඛ්‍ය, මනෝසාමාජීය මැදිහත්වීම්, සරණාගතයන්

පුරෝගාමී මානසික සෞඛය ක්‍රියාකාරකම් නිරිතදිග ග්‍රාමීය උගැන්ඩාව පුරා විහිදෙයි

මානසික සෞඛ්‍ය යනු අප්‍රිකාවේ උප සහරාවේ පොදු ගැටලුවකි. උගැන්ඩාවේ ඉහළ මානසික රෝගී තත්වයන් ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන හේතු වශයෙන් අසීමිත දරිද්‍රතාවය, ෂඨර්ෂී වල විශාල පැතිරීම සහ සිවිල් යුද්ධ, අවිගැටුම් සහ කැරලිවලට දිගු කාලයක් නිරාවරණය දැක්විය හැක. බොහෝ මානසික සෞඛ්‍ය ක්‍රියාකාරිකයන් වැඩි කැමැත්තක් දක්වන්නේ නාගරික ප්‍රදේශයන් වල කටයුතු කිරීමට ය. සාම්ප්‍රදායික සුවකරන්නන් කරා දිවෙන දුප්පත් ගැමියන් ට නාගරික රෝහල් වල මානසික ෙ සෞඛ්‍ය 'වාවන්හි වියදම දරාගත නොහැකී.

ග්‍රාමීය නිරිතදිග උගැන්ඩාවේ මනෝචිකිත්සක රෝගීන් සහ මනෝසාමාජීය ගැටලු ඇති පුද්ගලයන්ට සර්ථක මානසික සෞඛ්‍ය සත්කාරයන් ලබාදීම සඳහා ප්‍රජාවට සමීප වූ වැඩසටහනක් සැලසුම් කර ඇත. බහුතරයක් ප්‍රජාව ජීවත්වන නමුත් කිසිදු 'වාවන් නොපවතින කලාපයන් වෙතට සේවාවන් රැගෙන යාම තුළින් මනෝචිකිත්සක

Summaries in Sinhala
Intervention 2008, Volume 6, Number 2, Page 182- 184

සත්කාරයන් ලබාගැනීමට ඇති හැකියාව දියුණු කිරීමට වැඩසටහන උත්සහ දරයි.

පුහුණු අවශ්‍යතා පිළිබඳ පාදක තොරතුරු ග්‍රාමීය සෞඛ්‍ය අංශයන්වල සෞඛ්‍ය ක්‍රියාදරයන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීමෙන් එක්රැස් කරගත් අතරම මානසික සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතාවයන් ප්‍රජා සහ ප්‍රාදේශීය නායකයන් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීමෙන් තක් 'රු කරගන්නා ලදී. ප්‍රාදේශීය ඒකකයන් වල සෞඛ්‍ය වීතාවන්ද සමාලෝචනයට ලක් කළේය.

මානසික රෝගවලින් පීඩාවිදින ආන්තිකකරන ලද සහ නොසලකා හරින ලද පුද්ගලයින්ට මානසික සෞඛ්‍ය සත්කාරයන් ලඟාකරගත හැකි වූ අතර එම පුද්ගලයින්ව නැවතත් ඔවුන්ගේ ප්‍රජාවන් සමඟ ඒකළණය කරන ලදී. මේ හරහා මානසික සෞඛ්‍ය සේවාවන් ලබාග න්නා රෝගීන් පිරිසෙහි ඉහළ යාමක් දක්නට හැකි අතරම සෞඛ්‍ය ක්‍රියාදරයන් අනූවක් මේවන විට පුහුණු කර ඇත. දැනුම ලබාදීම සහ මනෝචිකිත්සක සේවාවන් ප්‍රජාවට ලඟාකරදීම හේතුවෙන් විශාල රෝහල්වලට අවම වශයෙන් යොමු කරමින් මානසික සෞඛ්‍ය ගැටලු සහ මනෝවිද්‍යාත්මක ගැටලු සීඝ්‍රකව කළමණාකරණය කරගත හැක.

මුඛ්‍ය වචනඃ උගැන්ඩා, ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සත්කාරයන් තුළ මානසික සෞඛ්‍ය

අප්‍රිකාවේ ග්‍රේට් ලේක් කලාපය තුළ යුධ ක්ෂතියෙන් ප්‍රකෘති තත්වයට පැමිණීමේ අභියෝගයන්ඃ මූලික උබුන්ටු තුළින් කොළොම්බෙ ජාල ව්‍යාපෘතිය ලත් අත්දැකීමක්

මෙම ක්ෂේත්‍ර වීතාව මානවීයත්වය සහ සමාජ අන්තී සම්බන්ධතාවය පිළබඳ අප්‍රිකානු වටිනාකම් වන උබුන්ටු වටිනාකම් මත පදනම්ව ග්‍රාමීය ප්‍රජාවට උපකාර කිරීමට උත්සහ ගත් බුරුන්ඩිහි ව්‍යාපෘතියක් විස්තර කරයි. ව්‍යාපෘතිය සාමය සහ සමෝ්නය ප්‍රචලිත කිරීමට සහ ප්‍රචණ්ඩත්වයෙන් ක්ෂතියකරණයට පත් පුද්ගලයන්ට උපකාර කිරීමට උත්සහ දරයි. ක්‍රීය මණ්ඩලය ප්‍රාදේශීය මනෝසාමාජීය පහසුකම් සලස්සවන්න්න් සමඟ විවිධ පුහුනු වැඩසටහන් සහ ක්‍රියාකාරකම් හි නිරත විය. මූලික ප්‍රතිපලයන් ඉලක්ක කණ්ඩායම් තුළ ධනාත්මක වෙනස්කම් පෙන්නුම් කරයි.

මුඛ්‍ය වචනඃ බුරුන්ඩයි, උබුන්ටු, මනෝසාමාජීය පුහුණුකිරීම්, සමෝධානය,

---

ළමා අවශ්‍යතා හෝ ළමා අයිතිවාසිකම්? මනෝ සාමාජීය වැඩ දියත්කිරීමේ දී ළම අයිතිවාසිවාසිකම් ප්‍රඥප්තිය රාමුවක් ලෙස යෝගන්නැයි කරන ආයාචනය

අවි ගැටුම්ල බලහත්කාර සංක්‍රමණය සහ ස්වාභාවික ව්‍යසන වැනි සංකීණ හදිසි අවස්ථාවන්හිදී මනෝ සාමාජීය මැදිහත්වීම් සිදකරනු බලන්නේ ළමා අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වීමේ විශාල අවධානමකට ලක්විය හැකි සංදීභයක ය. සාමාන්‍යයෙන් මැදිහත්විම් දියත්කරනු ලබන්නේ 'අවශ්‍යතාවන්' වල දෘශ්ඨිකෝනයෙන් වන අතර මෙම සංකල්පීය රාමුවට ළමයින්ගේ මානව හිමිකම් අනුලකලනය නෙකෙී. ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තියේ ඇති නෛතික සහ සීචාර පැහැදිලි කරන මෙම ලිපිය අයිතිවාසිකම් මත පදනම් වු වැඩසටහන් සැකසීම සහ ඇගයීමේ ක්‍රියාවලිය සැකවින් දක්ව යි. ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තියේ (කසෘක) මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්තීන් ගැන දැණුවත්ව සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ඇගයීම සිදු කෙරෙන්නේ නම් මනෝ සාමාජීය මැදිහත්වීම් ළමා අවශ්‍යතාවන් සහ ළමා අයිතිවාසිකම් වලට වඩාත් හොඳන් මුහුණ දෙනු ඇතැයි මේ තුලින් යෝජනා කර යි.